

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi W. Ż.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn.
V ACa 1865/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2025 r.,

oddala skargę.

Tomasz Przesławski Tomasz Demendecki Adam Redzik

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 21 lipca 2025 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 25 lipca 2025 r., akta sprawy V Sk. 7/25, k. 1) powód W. Ż. (dalej: „skarżący”), reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do Sądu Najwyższego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku o sygn. akt V ACa 1865/24 (dalej: „skarga”). Skarżący wniósł o:

1. Stwierdzenie przewlekłości postępowania w postępowaniu pod sygn. akt V ACa 1865/24 (omyłkowo określonej jako ACa 1865/24);

2. Zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do wyznaczenia rozprawy w terminie 30 dni od dnia rozpoznania skargi;

3. Przyznanie skarżącemu od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sumy pieniężnej w wysokości 20.000,00 zł;

4. Zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi skarżący wspomniał, że sprawa została zainicjowana wniesieniem pozwu o zapłatę w 2017 r. W dniu 25.04.2023 r. zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie o sygn. akt XV C 1021/17. Akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w dniu 2.07.2024 r., odpis apelacji pozwanej doręczono skarżącemu w styczniu 2025 r., w dniu 4.02.2025 r. wniesiono odpowiedź na apelację. W lipcu 2025 r. na koncie skarżącego w Portalu Informacyjnym pojawiła się informacja o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej na dzień 8.06.2027 r. (por. zrzut ekranu z portalu informacyjnego, akta sprawy I NSP 323/25, k. 8). Skarżący jako przyczynę przewlekłości w postępowaniu upatruje złą organizację wymiaru sprawiedliwości, polegającą na braku powołania w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku wydziału powołanego do rozpatrywania spraw z zakresu kredytów indeksowanych do waluty obcej, brak ogłaszania konkursów na wolne stanowiska sędziowskie, brak dokonania prac legislacyjnych mających na celu ponowne powoływanie sędziów na stanowiska w sposób, aby status sędziów nie był kwestionowany, brak zwiększenia zatrudnienia asystentów w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku przy zwiększeniu liczby spraw.

Akta skargi przedstawiono Sądowi Najwyższemu pismem z dnia 1.08.2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego, akta sprawy I NSP 323/25, k. 2)

Pismem z dnia 4.09.2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (data prezentaty Sądu Najwyższego 8.09.2025 r., akta sprawy I NSP 323/25, k. 22) zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi jako bezzasadnej. Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w uzasadnieniu odpowiedzi na skargę opisał przebieg czynności w sprawie podejmowanych przez Sąd oraz przytoczył statystyki wpływu oraz załatwienia spraw o kredyty indeksowane do walut obcych w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy

(postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. Pikulski, J. Szczechowicz, Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego (w:) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza, Toruń 2004, s. 353 i n.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Sekwencja działań Sądu Apelacyjnego w sprawie o sygn. akt V ACa 1865/24 ustalona na podstawie akt sprawy przedstawia się następująco.

W dniu 27.06.2024 r. (data prezentaty Sądu Okręgowego w Gdańsku, akta sprawy V ACa 1865/24, akta sprawy XV C 1021/17, k. 401) pozwana w przedmiotowej sprawie wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25.04.2023 r. za pośrednictwem ww. sądu do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. Akta sprawy zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu w dniu 2.07.2024 r. (k. 405), następnie zarządzeniem z dnia 3.07.2024 r. zarejestrowano sprawę i wylosowano skład orzekający (k. 408 - 409). Pismem z dnia 21.08.2024 r. wezwano pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia braków formalnych apelacji (k. 411). Braki formalne zostały uzupełnione pismem z dnia 12.09.2024 r., jednocześnie wnosząc o zwolnienie pozwanej z kosztów sądowych (k. 417) w terminie. Pozwana została zwolniona z kosztów postępowania postanowieniem z dnia 28.10.2024 r. (k. 482), doręczonym pełnomocnikom stron w dniu 28.11.2024 (k. 487-488). Pełnomocnik powoda za pośrednictwem wiadomości e-mail z dnia 30.12.2024 r. wniósł o nadanie biegu sprawie i doręczenie odpisu apelacji stronie powodowej (k.494). Apelację doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 22.01.2025 r. (k. 497). W dniu 7.02.2025 r. powód (skarżący) złożył odpowiedź na apelację, w której wniósł o oddalenie apelacji wraz z wnioskami dowodowymi w niej zawartymi i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego (k. 498). Zarządzeniem z dnia 21.02.2025 r. akta sprawy V ACa 1865/24 zostały odłożone do spraw oczekujących na wyznaczenie terminu (k. 503). Zarządzeniem z dnia 3.07.2025 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 18.06.2027 r. (k. 504).

Sprawa, od której wniesiono apelację, została zainicjowana pozwem o zapłatę z 2017 r. Równolegle toczyły się postępowania karne przeciwko pozwanej, w związku z czym składano wnioski o zawieszenie przedmiotowego postępowania oraz zwracano się o nadesłanie wyroków wydanych w sprawach karnych oraz dokonywano czynności przesłuchania świadków za pośrednictwem konsula RP, co wydłużyło czas trwania postępowania (akta sprawy XV C 1021/17, t. I-II). Należy uznać, że sprawa ta była zawiła i skomplikowana ze względu na zakres czynności faktycznych, o czym świadczy podejmowanie czynności takiego charakteru. W toku postępowania apelacyjnego podejmowano czynności procesowe mające na celu rozpoznanie sprawy, pełnomocnik jednokrotnie wniósł o zarządzenie doręczenia apelacji oraz o nadanie apelacji biegu. Nie wpłynęły do sądu wnioski o zmianę

terminu rozprawy (akta sprawy V ACa 1865/24, t. III). W toku postępowania skarżący nie składał wniosków wydłużających postępowanie, wnosił jedynie o podjęcie czynności w sprawie. Pełnomocnik pozwanej składał pisma obarczone brakami formalnymi (por. apelacja powoda, por. t. III, k. 408, 417), co wymuszało wezwanie przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku do ich uzupełnienia i przedłużało postępowanie apelacyjne w fazie kontroli formalnej. Należy mieć jednak na uwadze, iż organizacyjny etap postępowania w zakresie przede wszystkim rozpoznania wniosków, stanowi czasochłonny proces, który w sposób naturalny wydłuża tok postępowania, które jednakże zostało przeprowadzone w przedmiotowym postępowaniu w sposób stosunkowo sprawny, a przede wszystkim skuteczny, bowiem zarządzeniem z dnia 3.07.2025 r. wyznaczono rozprawę na dzień 18.06.2027 r. Nadto, zgodnie z § 2 pkt 5) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 867) sprawy o zapłatę nie zaliczają się do spraw pilnych, co nie uzasadniałoby rozpoznania sprawy poza kolejnością.

Zdaniem Sądu Najwyższego, sekwencja działań Sądu Apelacyjnego przedstawiona powyżej, wskazuje na przerwy pomiędzy poszczególnymi czynnościami mieszczącymi się w średnim czasie trwania przerw pomiędzy czynnościami w sprawie podejmowanymi przez sądy powszechne. Nadto, w świetle powołanego wyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego, podkreślającego, iż bezczynności sądu drugiej instancji polega na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy, istną na kanwie niniejszej sprawy okolicznością, jest fakt wyznaczenia przez Sąd Apelacyjny terminu rozprawy apelacyjnej w przeciągu blisko roku od przekazania apelacji.

Podkreślić należy, iż w aprobowanym w judykaturze Sądu Najwyższego stanowisku Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażonym w postanowieniu z dnia 1 października 2020 r., II S 6/08 (KZS 2008/11/70), wskazano, że niezwłoczne rozstrzygnięcie sprawy nie jest możliwe ani ze względów organizacyjnych, ani nie byłoby to rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji, wreszcie jej uzasadnienia. Chodzi o to, aby czynności te zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały

się bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań.

Nawiasem, interpretując ustawę o skardze na przewlekłość postępowania poprzez pryzmat przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), stanowiących jej podstawową perspektywę interpretacyjną (art. 1 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość; zob. również postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18), przyjąć należy, że zasadniczym celem skargi na przewlekłość postępowania jest zapewnienie ochrony uczestnikom postępowania sądowego przed ekscesywnymi opóźnieniami proceduralnymi. Jednocześnie przyjmuje się, że właściwa reakcja na przewlekłość postępowania obejmuje obok stwierdzenia, że doszło do naruszenia prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, podjęcie adekwatnych środków dla usunięcia skutków przewlekłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Cel ten nie może zostać zrealizowany w sytuacji, gdy w sprawie dokonano skutecznie kontroli formalnej i finalnie wyznaczono termin rozprawy.

Całokształt okoliczności sprawy wskazany powyżej przesądza o braku bezczynności Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, w sprawie o sygn. akt V ACa 1865/24 i skutkuje oddaleniem skargi wraz z wszystkimi jej wnioskami szczegółowymi.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Przesławski Tomasz Demendecki Adam Redzik

[MR]

[r.g.]

